

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 31 januari 2007
Utskriftsvänlig pdf-fil

DGI, Danske Gymnastik- & Idrætsforeninger, är den viktigaste organisationen för folklig gymnastik i Danmark, och en de stora spelarna på det danska idrottsfältet vid sidan av *Danmarks Idræts-Forbund* (DIF) och *Dansk Firmaidrætsforbund* (DFIF). DGIs folkliga karaktär kommer bland annat till uttryck i landsstævnet, ett idrottsmöte och idrottsfest som avhållits 24 gånger sedan 1862 (i København med 103 deltagare), sedan 1994 vart fjärde år, nu senast i Haderslev 2006 (26.500 deltagare), och om tre år, 2009, samlas man i Holbæk. De flesta deltagare åker dit för festen, gemenskapen, och för det vänskapliga idrottsutbytet. (För en sammanfattande historik hänvisas till [Vartov-Arkivets posterutställning](#).) Om Landsstævnet har Henning Eichberg och Bo Vestergård Madsen skrivit en historik och en kulturanalys som med utgångspunkt i stævnet 2002 på Bornholm söker de historiska rötterna. Ørnulf Seippel har läst *Idræt som fest: Bogen om landsstævnet* (KLIM), och i sin recension medger han att boken var hans första kontakt med denna kulturyttring och att Eichbergs och Madsens bok ger en spännande inblick i vad stævnet stått för historiskt och vad det står för idag. Vår recensent är dock bekymrad över analysen, som tenderar mot en teoretisk överkill som gör att människorna och gemenskapen hamnar i bakgrunden.

Landsstævnet – en folklig dansk gymnastikfest

Ørnulf Seippel

Institutt for samfunnsforskning, Oslo

Henning Eichberg & Bo Vestergård
Madsen

**Idræt som fest: Bogen om
landsstævnet**

269 sidor, hft., ill.

Århus: Forlaget Klim 2006

ISBN 87-7955-455-5

Det danske *Landsstævnet* visste jeg ingen ting om før jeg fikk denne boken i hånden. Men, det hørtes ut som et interessant og viktig fenomen, vel verdt et studium eller flere. Og Henning Eichberg og Bo Vestergård Madsens (HE/BVM) har skrevet en god bok som gir et velfundert og spennende innblikk i hva dette landstevnet er, hva det har vært og hvordan det kan fortolkes.

Etter et innledende kapittel om metode og slikt, får vi en oversikt over 'Landsstævnets historie'. Dette er historien om hva landsstævnet er og har vært, hvor mange som var der, hva de gjorde og hvilke ideologiske og politiske konflikter som gjorde seg gjeldende på ulike tidspunkter. Vi får innblikk i hvordan skyttere har stått mot gymnasiaster, ulike typer gymnasiaster mot hverandre, konkurranseorientering mot deltakelse og oppvisning (dvs. de dyktige mot de mange). Idretter har vært i konflikt

Bevægelsesstudier 7 Henning Eichberg og
Bo Vestergård Madsen

IDRÆT SOM FEST
– bogen om landsstævnet

Klim

med hverandre ikledd mer generelle politiske merkelapper, og nasjonalisme har vært et tema sammen med ”de rigtige kultur- og livsformer”, alkohol og måtehold,

I en epoke legges det vekt på at: ”Landsstævnet skulle brukes til at vise ”Kraften” og ”Sundheden” i den nordiske kultur, så man kunne samle sig om den ”i fornem, national Stolthed”. En erke-moderne holdning, og, siden dette ble uttrykt i 1935 aner man også Zygmunt Baumans påvisning av nærheten mellom det moderne og enkelte av modernitetens mindre heldige utvekster. Og det handler om ’dannelse’ og Grundtvig og kommersialisering, og enda mye mer. Denne delen av boken er godt lesestoff, og det er ikke minst mange morsomme og interessante illustrasjoner som gir det hele en ekstra dimensjon.

Det kanskje mest påfallende her i den mer historiske oversikten, og på et mer generelt plan, er hvordan landsstævnet går fra å ha en rekke funksjoner som er innbakt i rådende politiske diskurser til å bli ”en genre i seg selv”; de legitimerende diskurser mister kraft, men praksisen består. Ritualene blir tømt for mening, men blir da paradoksalt nok på sett og vis enda viktigere. Historien vi får her er jo også på mange måter den samme vi har lest før om den utviklingen idretten har gått gjennom, i litt ulik forkledning, i de nordiske land; fra å skulle være forsvarssak og klassekamp til å være mer ”i seg selv”- og selvfølgelig noe sosialt.

Kapittel tre handler om ”Stævnets tid”. HE/BVM trekker opp et utvalg teoretiske poenger når det gjelder tiden som en dimensjon ved sosiale fenomener: tiden er motsigelsesfull, det er forskjell på formell og subjektiv/opplevd tid; tiden er i øyeblikket og et uttrykk for livets unikhet, og døden er det som gir tiden og livet mening og retning. Vi ser på ’idrett som fest og idrett og fest’. Tiden forstås som struktur, prosess og begivenhet. Vi får gode og interessante fortolkninger, men her begynner jeg også å få en gnagende følelse av det her innføres teorier og begreper som ikke alltid er like velvalgte i forhold til å skulle få et grep om landsstævnet, og det trekkes også opp veldig mange teoretiske perspektiver. Følelsen av teoretisk overkill melder seg, og følelsen bare forsterkes jo mer jeg leser.

Kapittel fire har et liknende preg og gir oss en reise gjennom stevnets rom og sted. Igjen får vi litt om det formelle og litt om det uformelle, og selvfølgelig er det mange rom. Og her har vi også et eksempel på at HE/BVM bruker sin abstrakte tilnærming på en kreativ måte ved å si at festen er i stevnets ’mellomrom’. Men så blir det liksom med det; det fikse grepet kaster lite av seg og får egentlig liten betydning. Neste tema er stevnets energi, noe som er nær identisk med festens stemning. En fiks vending gjøres igjen, der ’stemning’ blir til i lys av ’stemme’ og ’stamme’ (i to betydninger). Så får vi litt om stevnets objektivisering, dvs hva kommer det faktisk ut av dette. Resultater eller oppvisning er svaret. Vi får en drøy fortolkning av fitnessmaskinenes vesen, før vi gjennomgår stevnets iscenesettelse: Talene, sangene, innmarsjene. Så er det stevnet som identitet i bevegelse. Teksten avsluttes med en skisse av tre – eller fire – mulige scenarier for stevnets framtid. Spørsmålet er om det vil skje en form for differensiering eller ei: gymnastikk og sport eller bevegelsestevne eller sportsstevne. Eller: nedleggelse.

Jeg sitter igjen med noen litt motsetningsfylte følelse etter å ha lest denne boka. På den ene siden fikk jeg en bok om et fenomen som jeg synes det er spennende og lese om og som jeg absolutt likte å lese. På den andre siden føler jeg meg sikker på at den teoritunge – i betydningen abstrakt og begrepsstyrt – tilnærmingen også gjorde det vanskelig for forfatterne å virkelig komme i nærkontakt med det datamateriale de hadde og de erfaringene de må ha gjort seg. I iveren etter å gi ”landsstevnets konfigurasjoner” en solid teoretisk forankring har man mistet øyet for noe av det som virkelig skjedde: Hvor ble det av alle menneskene? Hvor ble det av alle fellesskapene? Hvor ble det av alle handlingene? Skjedde det ikke noe der som fikk HE/BVM eller de andre involverte til å undre? Det er en påfallende mangel på induktiv tenking her, det er ingen observasjoner som avføder spekulasjon, som gjør at man finner noe nytt, det er bare teoretiske grep som leder oss gjennom dette, og det virker som om man blir hengende litt fast i en begrepsmessig hengemyr her og der. Kvalitativ forskning preges av og til av en metodisk naivitet i det den ønsker å gå inn i sitt felt uten fordommer for så å fange opp det unike i feltet sitt. HE/BVM er veldig klare på at det er umulig, men går i stedet til den andre ytterlighet: Her er det teorier som er det eneste utgangspunktet, eneste middel og alle tings målestokk. Jeg tar meg i å tenke at jeg en gang hadde en helt som sang ”Whatever you read in the books, leave it there?”. En god bok kunne nok være enda bedre og enda mer leservennlig om man hadde vært litt mindre opphengt i det teoretiske og heller latt landsstevnets mennesker og fellesskap komme bedre til syne tror nå jeg.

© Ørnulf Seippel 2007

Kjøp boken fra Saxo.dk

Køb bogen fra Saxo.dk

www.idrottsforum.org | Redaktör [Kjell E. Eriksson](#) | Ansvarig utgivare [Aage Radmann](#)